

»Mladi za napredek Maribora 2015«

32. srečanje

TORBICA, DA TE KAP

Raziskovalno področje: Lesarstvo

Raziskovalna naloga

PROSTOR ZA NALEPKO

Avtor: IRIS SADEK, KARIN NOVAK

Mentor: DARJA KRECENBAHER

Šola: LESARSKA ŠOLA MARIBOR

Datum : 10.2.2015

1. KAZALA

1.1 Kazalo vsebin

1. KAZALA	2
1.1 Kazalo vsebin	2
1.2 Kazalo slik.....	4
2. POVZETEK	5
3. SUMMARY	6
4. ZAHVALE	7
5. UVOD	8
5.1 Opredelitev problema.....	9
5.2 Namen in cilji naloge :	10
5.3 Hipoteze :	10
6. SPLOŠNO O TORBICAH.....	11
6.1 Torbice skozi čas: nastanek in razvoj torbic	11
6.2 Industrije.....	17
Louis Vuitton :	18
6.3 Standardi.....	19
7. LES V MODI	21
7.1 Modni trendi.....	21
7.2 Oblikovalci	22
7.2.1 Donna Karan – DK.....	22
7.2.2 TORBICE DANITO	25
7.2.3 TESLER MANDELOVICH	26
8. MATERIALI.....	33
8.1 Les kot material.....	33
8.1.1 Lastnosti lesa:.....	33

8.1.2 Zgradba lesa:	38
8.2 Usnje.....	40
8.3 Les uporabljen v torbici da te kap	41
8.3.1 HRUŠKA	41
8.3.2 OREH.....	42
9. PRAKTIČEN DEL.....	44
9.1 Skice in ideje	44
9.2 Proces izdelave.....	45
9.2.1 Izdelava plošče	46
9.2.2 Laserski razrez in vrtanje lesa	51
9.2.3 Peskanje.....	52
9.3 DOKONČANI IZDELEK.....	Napaka! Zaznamek ni definiran.
10. ZAKLJUČEK.....	56
DRUŽBENA ODGOVORNOST.....	57
12. VIRI BESEDILA	58

1.2 Kazalo slik

SLIKA 1.....	8
Slika 2: Hieroglif iz Starega Egipta, kjer je vidna torbica.....	11
Slika 3: "Hamondeys".....	12
SLIKA 4: <i>The Elder Two Peasants</i> by Peter Brueghel.....	13
SLIKA 5: Standardi za velikost torbic.....	19
SLIKA 6: Dimenzije delov torbice.....	20
SLIKA 7: Donna Karan, torbica.....	22
SLIKA 8: Primeri torbic.....	24
SLIKA 9: Danito torbice.....	25
SLIKA 10: Primer torbice.....	26
SLIKA 11: Tesler Mandelovitch torbice.....	27
SLIKA 12: Pohišstvo.....	28
Slika 13: Ekipa Tesler Mendelovitch.....	32
SLIKA 14: Rebrasta tekstura.....	35
SLIKA 15: Ikrasta tekstura.....	36
SLIKA16: Tekstura ptičjih oči.....	36
SLIKA 17: Hruškov les.....	41
SLIKA 18: Orehov les.....	42
SLIKA 19: Prikaz vezanja lesa.....	44
SLIKA 20: Prva ideja torbice.....	45
SLIKA 21: Kotno poravnavanje na poravnalnem skobeljnem stroju.....	46
SLIKA 22: Razrezovanje na formatni krožni žagi.....	47
SLIKA 23: Razrezovanje na formatni krožni žagi.....	47
SLIKA 24: Debelinsko skobljanje lamel.....	48
SLIKA 25: Nastavljanje debeline lamel.....	48
SLIKA 26: Površina lesa po skobljanju.....	49
SLIKA 27: Nastavljanje debeline na kontaktnem brusilnem stroju.....	49
SLIKA 28: Končno brušenje lesa.....	50
SLIKA 29: Poskusni kosi za vezanje.....	51
SLIKA 30: Pred peskanjem.....	52
Slika 31: Poskusno peskanje lesa.....	52
Slika 32: Poskusno peskanje lesa.....	53
Slika 33: Poskusno peskanje lesa.....	53
Slika 34: Poskusno vezanje torbice.....	54
Slika 35: Poskusno vezanje torbice.....	55

2. POVZETEK

Za raziskovalno nalogo na področju kulturne dediščine sva se odločili, saj naju zanima delo z lesom in ponovno oblikovanje nečesa že dobro poznanega, razširjenega in samoumevnega kot so torbice. Zanimala naju je praktičnost in uporabnost lesa pri izdelavi torbice, ki sva si jo zamislile kot bolj gibljivo, lažjo in bolj uporabno od lesenih torbic že na tržišču. Preizkusili bova nov način izdelave lesene torbice, ki bo sestavljena iz lesenih kvadrov povezanih skupaj z vrvico in vse skupaj bo pritrjeno na usnjeno osnovo (notranjost torbice). V nalogi sva predstavili zgodovino torbic, industrijo, znane oblikovalce oz. modne hiše in standardne velikosti torbic ter tudi nekaj oblikovalcev lesenih torbic že na trgu. Prepričani sva, da bova prišli do zanimivih rezultatov, ki jih bova pridobili z načrtovanjem in kasneje praktično izdelavo torbice.

3. SUMMARY

For research project in field of cultural heritage, we decided because we are interested in woodworking and redesigning of an object that is already well known, spread and self-evident, such as handbags. We were interested in practicality and usage of wood in making a handbag that we imagined as more movable, lighter and generally more useful than the wooden handbags already on the market. We'll try out a new way of manufacturing wooden handbag, which will be made from wooden blocks connected together with a string and everything will be affixed on leather base (the inside of a bag). In our research project we had presented the history of handbags, industry connected to them, known designers and/or fashion houses and standard measurements as well as some of the already established designers of wooden handbags already on market. We are sure we will reach interesting results that we will gain with planning and afterwards with practical manufacture of a handbag.

4. ZAHVALE

Radi bi se zahvalili mentorici za vso pomoč in svetovanje, ki nama ga je nudila. Profesorici slovenščine za pomoč pri lektoriranju ter profesorici angleščine za pregled in pomoč pri intervjuju v angleškem jeziku. Prav tako pa bi se radi zahvalili ekipi Tesler Mendelovitch, še posebej Orli Tesler, ki nama je bila v veliko pomoč pri pridobivanju podatkov ter se tudi z veseljem sestala z nama preko skypa.

5. UVOD

Torbice so nekaj čisto samoumevnega in nujno potrebnega za življenje v današnjem času. Poznamo nešteto vrst, stilov, materialov, barv ... Vse, kar si lahko zamislimo, je že bilo narejeno ali pa bo v bližnji prihodnosti. In v to zadnjo kategorijo torbic, ki segajo izven mej »normalnih« oz. pogosto uporabljenih materialov in oblik, spadajo torbice iz lesa. Te se uveljavljajo kot novejša, moderna, inovativna, drugačna in bolj zelena verzija obveznega kosa garderobe vsake ženske. Z uvedbo lesa kot materiala se odpira tudi trg za moške z možnostjo novih oblik in vzorcev.

Prav to je bil vzrok, zakaj sva si izbrali temo lesenih torbic in si zadali cilj najti nov način izdelave, ki bo izboljšal lastnosti, ki sva jih videli kot pomanjkljivosti pri torbicah že na tržišču. Kar hitro sva se odločili za izdelavo torbic iz kock, a bilo je potrebnih veliko skic, risb in debat preden sva prišli do končne verzije, kjer sva kocke zamenjali s kvadri.

SLIKA 1

(vir slike: <http://design-et-des-idees.fr/wp-content/uploads/2013/04/pochette-1.gif>)

Moderen videz, inovativnost in drugačnost so tudi nekateri razlogi, zakaj sva izbrali naslov raziskovalne naloge »Torbica da te kap,« saj sva hoteli poudariti izjemno priložnost, ki se pojavlja v oblikovanju lesenih torbic. Ko sva začeli raziskovalno nalogo, sva komaj ugotovili,

kakšen velik potencial ima ta trg in da je eden redkih, ki še ni poplavljen z množico izdelkov in še vedno nudi možnosti za resnično inovativnost izdelkov v barvah, oblikah in designih.

Skozi zgodovino so se torbice spreminjale tako v obliki kot tudi v namenu uporabe, najbolj pa se to pozna v današnjem času, ko imamo na trgu vse, kar si lahko zamislimo, ko imamo revije s priporočili in modnimi trendi, ki se spreminjajo tako, kot veter piha in edino pravo pravilo v modi je, da ni pravil. Torbice (in moda na splošno) so postale način izražanja samega sebe brez besed.

To sva si vzeli kot nekakšen izziv, narediti torbico, ki bo v poplavi vsega v današnjem času, še vedno nekaj novega, drugačnega in zanimivega za kupce.

5.1 Opredelitev problema

Kot že rečeno, je bila največja pomanjkljivost lesenih torbic na tržišču njihova togost in nepremičnost. Torbice imajo les samo na straneh, kar naredi torbice neupogibljivo in trdo. Potem imamo torbice iz furnirja, masive, torbe, ki se upogibajo s pomočjo zarez narejenih s laserjem ... Takšnih in drugačnih načinov je dosti in videz torbic je lep, saj so uporabne, a vseeno sva hoteli nekaj, kar bi lahko imel na sebi vsak dan brez, da bi te ovirala v kakršnem koli načinu ter da ne bi bile preveč zasoljeno drage.

Imeli sva ideje za katere sva skušali najti primeren proces izdelave in v zadnji izbor sta prišli torbica iz kock in pletenega furnirja. Za slednjo sva se odločili, da ni primerna za naju, saj ni v skladu z najinim ciljem narediti torbico bolj gibljivo in uporabno. Tako sva prišli do torbice iz kock in se osredotočili nanjo. Bil je potrebno še nekaj skic, a sva le prišli do končnega videza in kocke spremenili v kvadre ter ugotovili potreben postopek izdelave. Navdih za obliko najine torbice je bila mošnja, ki je bila osnova iz katere sva izhajale, a s časom se je torbica spremenila in zmanjšala.

5.2 Namen in cilji naloge

Namen naloge je predstaviti zgodovino torbic, znane oblikovalce in nekaj o industriji. Predstavili sva tudi že znane oblikovalce lesenih torbic in njihovo zgodbo ter izdelke. Osredotočili sva se tudi na lastnosti lesa in kako bo to vplivalo na izbiro lesa, ki ga bova uporabili v najini torbici in ta dva tudi predstavili. Nekaj imava napisanega tudi o usnju, ki bo uporabljen za izdelavo torbice.

Ko bova torbico dokončali, bova najprej potrdili ali ovrgli hipoteze, najini cilji pa so narediti torbico čim lažjo in gibljivo ter primerno za vsakdanjo uporabo. Prav tako naj ne bi bila pretežka, zadali sva si, da ne bo tehtala več kot dva kilograma.

Torbica bo izdelana iz naravnih materialov.

5.3 Hipoteze

Postavili sva si nekaj hipotez, ki jih bova potrdili ali ovrgli:

- I. Torbica sestavljena iz manjših kosov lesa bo bolj gibljiva in uporabna.
- II. Za izdelavo torbice ne bo potrebno veliko znanja in spretnosti.
- III. Torbica, ki jo bova izdelali, bo cenejša od že obstoječe ponudbe lesenih torbic na trgu.
- IV. Torbica ne bo težja od dveh kilogramov.

6. SPLOŠNO O TORBICAH

6.1 Torbice skozi čas: nastanek in razvoj torbic

Torbice sežejo v zgodovini vse tja do Starega Egipta, če ne še dlje, hieroglifi pa nam povedo, da so moški nosili mošnjam podobne vreče okoli pasu namenjene prenašanju zrn (oz. hrane), religioznih predmetov in zdravil. Poleg tega vemo, da so torbice nosili tudi afriški vrači, kmetje v zgodnjih kmečkih civilizacijah in Biblija točno določa Juda Iškarijota kot nosilca in lastnika torbice.

Slika 2: Hieroglif iz Starega Egipta, kjer je vidna torbica

(vir slike: <http://4.bp.blogspot.com/--waJJiXu8AI/TacNEDFiBsI/AAAAAAAAAYs/NdmPNTszTL4/s1600/bb-assyrian-handbag-865-860-bc.jpg>)

Torej vse odkar so ljudje morali nositi s sabo pomembne stvari, so obstajale torbice, nekatere pa so si delile značilnosti z žepi. Vse od začetka v preprostih pletenih torbah pa do vloge življenjsko pomembnega spremljevalca moderne ženske, so bile torbice nosilke skrivnosti in znak statusa, moči in lepote. Kot nosilke predmetov iz vsakdana je na torbice močno vplival tehnološki in družbeni razvoj in spremembe, kot so razvoj denarja, nakita, mobilnih telefonov, cigarete, prevoza in spremembe vloge žensk v družbi. S spremembo žensk iz gospodinj v delovne ženske, ki imajo svoje pravice in enakopravnost z moškimi, se je potreba po torbicah še povečala. S sprejemom vloge tako zakrivalca kot poudarjevalca torbica vsebuje celo lestvico

psiholoških interpretacij in vsebina torbice je velikokrat interpretirana kot del Freudске podzavesti.

Ne glede na vse to, eno ostaja nespremenjeno: vse skozi zgodovino so bile torbice kameleonски objekt, ki se je prilagajal potrebam in muham svojega uporabnika in časovnega obdobja, kot nosilec in posebitev potreb in okusov le-teh.

Od usnjenih torb in torb iz blaga starih civilizacij pridemo do 14. in 15. stoletja, ki pa sta dodelala obliko mošnje pripete na pas z vrvico in olupšane z vezeninami. Postale so simbol statusa in bogastva, ki sta se merila s številom dodatkov k/na torbici. Ženske verzije bogato okrašenih mošenj so uporabljali izraza "hamondeys" in "tasques".

Torbice so bile v tem obdobju povezane tudi s poroko in običajno darilo ženina nevesti je bila torbica z izvezenimi motivi ljubzenskih zgodb na njih. "Chaneries" pa so bile torbe, uporabljene za igre na srečo in prenašanje hrane za sokole.

Slika 3: "Hamondeys"

(vir

slike: <http://www.2knowandvote.com/knowvote/SystemFiles/Fourteenth%20and%20Fifteent h%20Centuries%20Girdle%20Pouches.jpg>)

Definitivno najpomembnejša in najbolj znana torbica 15. stoletja je bila Seal Bag (torbica za žig), ki jo je imel v posesti Varuh žiga, pozneje znan kot Lord Chancellor, pomemben in starejši funkcionar takratne oblasti v Veliki Britaniji.

Med Elizabetinsko ero v 16. stoletju so torbice postale zakrit del garderobe, ki je razširila ženska krila v neverjetne širine in moška oblačila so postala bogato okrašena. Ženske so torbice nosile pod širokimi in velikimi spodnjimi krili in moški v notranjosti svojih bogato okrašenih pumparc, rekli pa so jim "bagges."

Aristokrati so prav tako začeli nositi "sweet bagges" oz. male torbice polne sladkih in dišečih materialov kot protiukrep slabi higieni, shranjevali pa so jih polek oblek in blaga, da so jih osvežili, ponekod pa so jih dali pod blazine in med odeje.

Kmetje in nižji sloji so nosili usnjene torbe čez ramo, kar imamo ilustrirano na sliki "The Elder Two Peasants" slikarja Petra Brueghela.

SLIKA 4: The Elder Two Peasants by Peter Brueghel

(vir slike: <http://www.wga.hu/art/h/heemskee/elder/2peasant.jpg>)

V 17. stoletju se je povečalo število ročno vezenih torbic v neverjetne podrobnosti, saj je bilo vezenje ena od sposobnosti, ki so se ga dekleta učila, da so postala godna za možitev. Konec stoletja prinese novi veter, saj se oblika spremeni iz navadne mošnje v bolj zapletene oblike in začnejo se uporabljati drugačni materiali.

Po francoski revoluciji in proti koncu 18. stoletja ženske izgubijo gromozanske obleke "starega režima" in popularne postanejo preprostejše, ožje in vitkejše, izgubijo nepotrebne plasti prejšnjega stoletja (neo-classical dresses). Pod temi oblekami ni bilo več prostora za "žepe" (torbice pod oblekami), zato so jih zavrgli in začeli nositi torbice na vidnem mestu - Angleži so jim rekli "reticules" ali "indispensables", kar je namigovalo na to, da so ženske že postajale odvisne in navajene na svoje torbice. "Reticules" so bile manjše, večinoma svilene zvezene mošnje ali vreče. "Reticules" so bile manjše verzije torb, ki so jih ženske uporabljale za prenašanje materialov za ročno delo. Najverjetneje je to tudi izvor oz. začetek Dorothy torbic, ki imajo danes že nešteto oblik.

Prehod v bolj industrijsko obdobje z napredkom v tehnologiji med viktorijanskim obdobjem je omogočal večji izbor stilov in materialov, ki so bili na voljo za oblikovanje in izdelavo torbic. Ženske so si vezle torbice, da so jih lahko razkazovale potencialnim bodočim možem in za to delo so porabilo veliko mero svojega časa, prav tako pa so odzunaj označile datum in svoje začetnice.

Ženske so rade nosile "chatelaines", to so bili okrasne pasove kljuge ali sponke nošene na pasu s serijo malih "verig" s torbico podobno obešeno posodo ali embalažo.

Torbice so se začele načrtno ujemati in dopolnjevati s celotnim videzom (dnevne) garderobe. Do sredine stoletja se je obliki mošnje dodala popularna ravna torbica, ki je lahko bila v okrogli, kvadratni ali pravokotni obliki in pogosto so bile močno okrašene. Vzorci in navodila za izdelavo takšnih torbic so bili popularni članki v damskih revijah tistega časa.

Začetek železnic in možnost potovanja z vlakom v letu 1843 je prineslo potrebo po ročni prtljagi. Izraz "handbag" je bila posledica tega razvoja, mi to prevedemo kot torbico (hand-roka, bag-torba).

Prtljaga za vlak je bila drugačna od torbic, ki so jih uporabljale ženske in so jih izdelovali krojači oz. izdelovalci oblek. Industrija izdelovalcev dodatkov za ježo je obrnila svojo pozornost k izdelovanju prtljage. Dandanašnje torbe še vedno ohranjajo elemente takratne oblike, kot so žepi, ključavnice in ključi, pasovi in okvire, pojavljati pa so se začele tudi

denarnice, ki so bile samo manjše oblike torbic in so se uporabljale za drobiž s kovinskim zapiralom.

Do začetka 20. stoletja so bile torbice že obvezen del ženske garderobe in stalen spremljevalec na izhodih, še tako kratkih, medtem ko so klobuki začeli izgubljati svojo dolgotrajno popularnost.

Po drugi svetovni vojni so stezniki in večplastna oblačila zapadla iz mode in trendov, popularne pa so postale manjše torbice, ki so jih ženske nosile zataknjene pod ramo. Ni več veljalo pravilo, da morajo torbice spadati k stilu in videzu ženske v vsakem trenutku – torbice so postale bolj splošno uporabljene in nekakšen kos, ki ga lahko imaš k čemerkoli.

Uspešnost torbic je bila zahvaljujoč temu, ker so se uspele prilagoditi potrebam časa in kakor so prej v notranjosti nosile medicino in zrna, so v novejšem času zamenjale s cigaretami, sončnimi očali, ličili ... S povečano priljubljenostjo pa se je večala tudi velikost torbice – leta nazaj je bilo damsko nositi okoli manjšo torbico, a z vedno večjo aktivnostjo žensk, ki so dlje stran od doma ali zaradi službe ali z otroci, so se torbice povečale, da so ženski zagotovile, da ima zraven vse kar potrebuje. Ena izmed prvih je bila Eleanor Roosevelt, ki se je zabeležila v zgodovino kot zelo zaposlena in aktivna ženska in s sabo je nosila veliko usnjeno torbico, ki še ni bila tipična za tisti čas.

V času zadnje velike vojne so se uveljavile tudi »shoulder bags« oz. nahrbtniki in tehnologija 20. stoletja je ponudila veliko paleto novih materialov in tekstur. Pojavile so se vodoodporne vsakdanje torbice in posebne torbe za plažo. Raznovrstnost materialov se je razširila čez vse vrste in oblike torbic in postalo je normalno, da so imele ženske v lasti veliko torbic, ki so ustrezale različnim priložnostnim. Prav tako je prišla celotna zgodovina v krogu nazaj, ko so torbice spet začeli uporabljati moški. Najbolj popularno je bilo, da so moški nosili torbe skozi sedemdeseta ("hobo style") in vse do danes ni nenavadno videti moške s katero koli vrsto torb (messenger bag, hobo, moške torbice ...).

Skozi zadnja desetletja je moda doživela veliko sprememb in s tem tudi torbe in torbice, ki so na voljo v vseh možnih oblikah, barvah in materialih. Vse od takrat je nebo edina meja v njihovem razvoju.

*(Povzeto po spletnih straneh : <http://thehothandbag.com/> ;
<https://www.handbagheaven.com/history-of-handbags.html> ;
http://www.randomhistory.com/2008/10/01_handbag.html in
<http://fashion.beautyandlace.net/handbags-throughout-history/>)*

6.2 Industrije

Torbice in modni dodatki spadajo med najhitreje rastoče industrije. Kljub temu, da so torbice namenjene obema spoloma, je trg predvsem orientiran na ženske zaradi večjih možnosti vzorcev, barv in materialov, medtem ko so možnosti pri torbica (torbah) za moške manjše zaradi omejene izbire barv (predvsem temnejše barve), vzorcev (črte, geometrijski liki) in designov.

Svetovni trg je na področju modnih dodatkov – kar vključuje torbice – v zadnjih letih začel rasti in napovedana je še večja rast in dobiček v naslednjih letih. Rast na trgu torbic je lahko videna kot posledica močnega oglaševanja in prisotnosti torbic v socialnih medijih, modnih revijah in življenju zvezdnikov, saj je v sodobni kulturi postala torbica nekakšen "življenjski sopotnik", ki nas spremlja skozi vsakodnevna opravila.

Kljub rasti je trg močno tekmovalen s številnimi "igralci", ki delujejo na globalni in regionalni ravni. Trenutna moda, cena in individualnost oz. drugačnost so najpomembnejši faktorji, odgovorni za tekmovalnost na trgu. Med glavne spadajo med drugim Chanel, Gucci, Louis Vuitton, Hermès, Prada, Coach, Burberry and Michael Kors.

Med najpomembnejše kot postavljalca trendov spadata naslednja:

6.2.1 Gucci :

Guccio Gucci je začel svojo podjetje z usnjenimi izdelki leta 1921 v Florencah, Italija. Na mnogo njegovega dela je vplivalo njegovo delo v Angliji, kjer je delal preden je odprl svojo podjetje v Florencah.

Leta 1947 je podjetje predstavilo ročaj iz bambusa, ki se je uveljavil in tudi ostal zelo popularen, v petdesetih letih pa se je znamenito green-red-green prav tako uveljavilo in ostalo kot ena največjih in najbolj prepoznavnih znakov te znamke. Gucci se je uveljavil in razširil ter odprl trgovine v Milanu, New Yorku, Londonu, Parizu, Palm Beachu in Beverly Hillsu. Leta 1953 je Guccio Gucci umrl in zapustil svoje podjetje svojim sinovom Aldu, Vasco, Ugu in Rodolfo.

Znani designi:

"Jackie O" - torbica za na ramo

"The Hobo bag" (nosila Liz Taylor in Peter Sellers)

"classic Gucci mocassin" (stalen del zbirke v Metropolitanskem muzeju umetnosti, 'Costume Institute')

Logo z dvema prepletenima G-jema je Gucci začel uporabljati v 60-tih letih in leta 1998 je postal Evropsko podjetje leta.

6.2.2 Louis Vuitton :

Louis Vuitton je začel kot proizvajalec kovčkov v Parizu leta 1854 in to še vedno ostaja velik trg za podjetje. Design podjetja je dobro razširjen z lahko prepoznavnim in priljubljenim LV monogramom v rjavi in bež barvi.

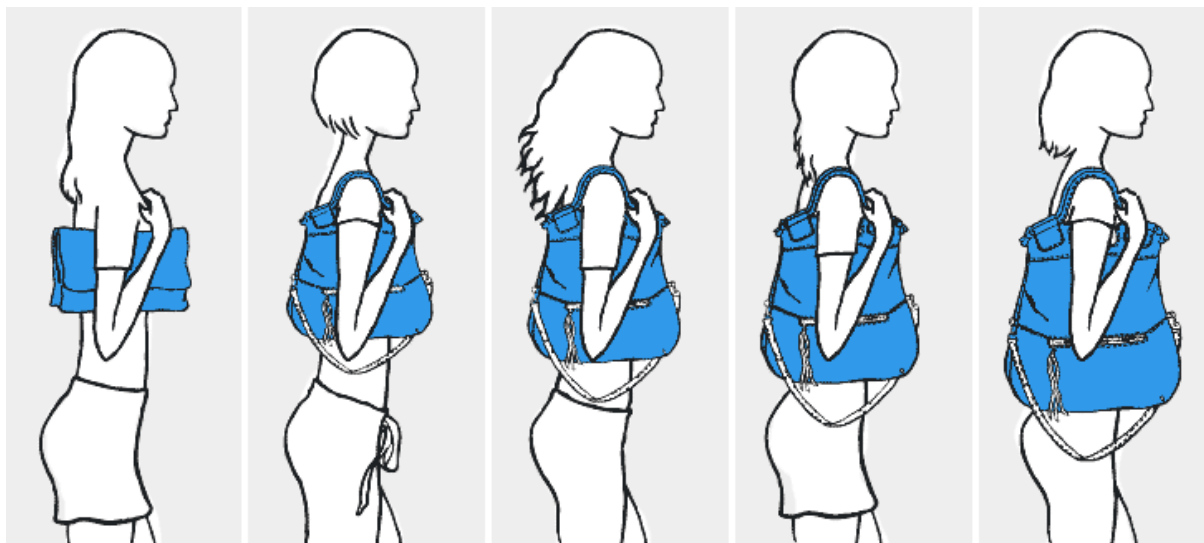
Ko je Louis Vuitton leta 1892 umrl je njegov sin Georges prevzel in razširil podjetje in razvil ter uvedel prvi logo oblikovalca na produktu s namenom preprečitve ponarejevanja. Ne glede na to je Louis Vuitton postal najbolj ponarejena znamka v zgodovini – po statistiki je le 1 % izdelkov z Vuittonovim monogramom dejanski in originalen produkt Louisa Vuittona, vse ostalo so ponaredki.

Po začetku kot podjetje za kovčke in prtljago, je Vuitton postal vodilni v razkošnih dobrinah. Leta 1936 je po smrti Georgesa podjetje prevzel njegov sin Gaston Louis. Leta 1977 se je podjetje združilo z Moët-Hennesseyem in postalo LVMH. Deset let zatem (1987) je LVMH kupil podjetje Givenchy.

Leta 1998 se je Vuitton združil z oblikovalcem Macom Jacobsom in podjetje se je razširilo v trg visoke mode.

(Povzeto po spletni strani : <https://www.linkedin.com/pulse/20140626120626-68229468-handbags-market-global-industry-analysis-size-share-growth-trends-and-forecast-2013-2019>)

6.3 Standardi

SLIKA 5: Standardi za velikost torbic

(vir slike: <http://pages.ebay.com/sell/handbagguide.html>)

- do 15 cm
- 15 do 30 cm
- 30 do 35 cm
- 35 do 40 cm
- nad 40 cm

SLIKA 6: Dimenzije delov torbice

(vir slike: <http://pages.ebay.com/sell/handbagguide.html>)

7. LES V MODI

7.1 Modni trendi

Raznovrstnost designov torbic in torb postaja večja in bolj inovativna, edinstvena in zanimiva. V zadnjem času so postale popularne tudi "dog bags" oz. torbice za pse, saj mnogi zvezdniki ves čas nosijo svoje male pse s sabo.

Trendi se vedno bolj odmikajo od nahrbtnikov proti velikim torbicam, saj ženske želijo večfunkcionalno torbo, ki jo lahko uporabijo za prenašanje knjig, računalnika, kot navadno torbico ali celo torbo za dojenčka. S tem postajajo torbe vedno večje in večje, da zadovoljijo vse potrebe in zagotovijo dovolj prostora, kar pa posledično pomeni vedno težje torbe in težave s prenašanjem le-teh. Zdravniki in terapevti opozarjajo na vedno večje in pogostejše težave s hrbtom, vratom in rameni pri ženskah, kot posledica nošenja težkih torb.

Težko je določiti en ali nekaj stilov ali oblik torbic, ki so najbolj popularne, ker se v torbica odsevajo značilnosti posameznika in to kar mu je najbolj všeč. Ženske se ne bodo nikoli mogle zedinit, kaj je najboljše in najlepše - čeprav se uveljavljajo velike torbice imamo še vedno druge, ki prisegajo na majhne torbice ali pa na nekaj čisto druga.

V zadnjem času so vse bolj iskane torbice iz lesa, ki se uveljavljajo kot "must have" torbica za ženske, prav tako pa so zaradi materiala zanimive tudi za moški trg, ker ponujajo možnost novih oblik in designov. Pomankljivost torbic, ki so že na trgu je le v tem, da so v večini trde, toge, težke in nepraktične za uporabo.

Torbice segajo vse do začetka časov in so postale praktična stvar prav tako pa modna izjava vsake ženske ne glede na starost. Ženske so se navadile na torbice, ki so osebne in velja, da se ne gleda v torbice drugih ljudi. Moški pravijo, da je torbica zelo nevaren kraj za nasproten spol, ker je polna nevarnih stvari. Tukaj se tudi pokaže dejstvo, da se moška torbica ni uveljavila in moški rajši uporabljajo torbe in nahrbtnike in to je ena izmed velikih razlik med spoloma. Moški imajo vedno na voljo dosti več žepov kot ženske, ki imajo nasprotno male ali pa le dekorativne žepe in tu se kaže prava potreba – ženske torbice potrebujejo. To da so lepe in modne je le bonus njihovi praktičnosti.

7.2 Oblikovalci

7.2.1 Donna Karan – DK

SLIKA 7: Donna Karan, torbica

(vir slike: <http://static.stylosophy.it/625X0/bags/stylosophy/it/img/donna-karan-wood-clutch.png>)

7.2.1.1. Zasebno življenje

Donna Ivy Faske se je rodila 2. 10. 1948 v New Yorku. V zgodnjih 1970ih letih se je poročila z Markom Karanom, s katerim je imela hčer. Ločila sta se leta 1978, vendar je obdržala njegov priimek. Leta 1983 se je poročila z Stephanom Weissem, ki je umrl leta 2001 zaradi pljučnega raka.

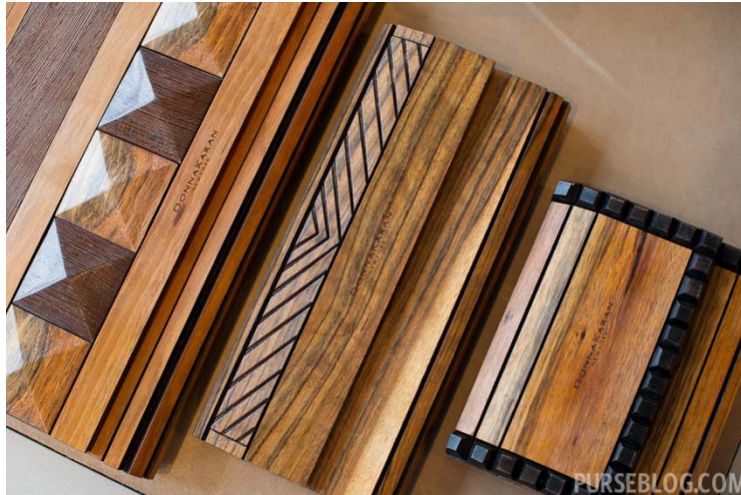
Donnino humano delo vključuje Urban Zen iniciacijo, ki jo je ustanovila z oblikovalko Sonjo Nuttall. Marca 2008 je prodala svoje osebne stvari in vzorce "vintage" podjetja in darovala dobiček v korist le-temu namenu. V Oktobru je fundacija, ki jo vodi Donna, donirala 850,000 dolarjev New York's 'Beth Israel medical Centru.

Donna trenutno biva v East Hamptonu, New York, a še vedno vzdržuje rezidence v mestu New York in Turks & Caicos otokih.

7.1.1.2 Izobrazba in kariera

Diplomirala je na srednji šoli Hewlett, New York in nato nadaljevala študij na duhovniški šoli oblikovanja. Ko je končala študij, se je zaposlila kot pomočnica oblikovalke Anne Klein. Leta 1971 je bila povišana v samostojno oblikovalko. Ko je leta 1974 Anne Klein umrla, je podjetje kupila družba Takihyo z Japonske. Takrat je Donna Karan postala vodja oddelka za oblikovanje. Leta 1984 je zapustila modno hišo Anne Klein ter s svojim možem Stephanom Weissom in družbo Takihyo ustanovila podjetje "da oblikujemo moderna oblačila za moderne ljudi". Svojo prvo žensko kolekcijo je predstavila leta 1985. Znana je postala s svojo "Essentials" linijo, ki je originalno ponujala sedem lahkih kosov, ki so se zlahka premešali in skladali in ustvarili povsem celotno garderobo. Vedno je vztrajala v mnenju, da bo oblikovala samo oblačila, kot so "jersey" obleke in neprozorne "lycra" pajkice, ki bi jih tudi sama nosila.

Leta 1988 je Donna, z vzdevkom "The Queen of Seventh Avenue" (Kraljica sedme avenije) razširila svojo žensko linijo "Donna Karan New York" s cenejšo verzijo za mlajše ženske, poimenovano s kraticami DNKY. Dve leti zatem je dodala DNKY Jeans, kolekcijo navdihnjeno z džinsom. DKNY linija za moške je bila izdana leta 1992, eno leto zatem, ko je bila predstavljena moška linija "Signature". Svoje mesto kot CEO (direktor družbe) je zapustila leta 1997, a je nadaljevala kot predsednica in oblikovalka za Donna Karan linijo. Po letu 2002 so se Donnini oblikovalski prispevki bolj in bolj zmanjševali. Avgusta 2008 je znova izdala svojo opuščeno parfumsko linijo iz 1990-tih. Leta 2008 je skupina za pravice živali PETA začela kampanjo proti njej zaradi uporabe krzna v izdelkih njenega podjetja in pogodbeno podpisani kmetje naj bi bili kruti in nehumani v ravnanju z živalmi.

SLIKA 8: Primeri torbic

(vir slike: <http://cdn1.purseblog.com/images/2011/10/Donna-Karan-SS-2012-Accessories-8.jpg>)

7.1.1.33 Nagrade

Leta 1997 je dobila "Coty American Fashion Critics" nagrado in spet leta 1982 skupaj s Louis Dell'Olio za Anne Klein.

Prav tako je leta 1984 prišla v Coty Hall of Fame.

"Council of Fashion Designers of America" (komisija oblikovalcev Amerike - CFDA) jo je imenovala za "Oblikovalko moških oblačil leta 1992" in "Oblikovalko ženskih oblačil leta 1990 in 1996". Bila je nominirana za slednje spet leta 2003 in prejela "Lifetime Achievement" (Življenjski dosežek) nagrado CFDA leta 2004. Prejela je tudi posebne CFDA nagrade leta 1985, 1986 in 1987.

(povzeto po spletni strani: http://en.wikipedia.org/wiki/Donna_Karan)

7.2.2 Torbice Danito

SLIKA 9: Danito torbice

(vir slike :

http://www.slovenskenovice.si/sites/slovenskenovice.si/files/styles/s_1280_1024/public/dti_image_port/2014/10/17/image_11894013_1.jpg?itok=dbFibeSm)

Ustanovitelja podjetja Torbice DANITO v svojih izdelkih združujeta znanja starih mojstrov ter najkakovostnejši material z modnimi smernicami oblikovanja. Njuni izdelki so unikatni in z dušo, ki jo premore samo les. Ime svoje blagovne znamke sta sestavila iz začetnih črk svojih imen **DANI**jel in **TO**maž.

Že vrsto let sta sodelovala pri restavriranju starega pohištva, nato pa je Danijel dobil idejo, da bi se na zagovoru svoje diplomske pojavil z leseno aktovko, ki jo je nato tudi izdelal. Zaradi ženske zapravljive navade je Tomaž dobil idejo o ženskih lesenih torbicah. Ljudje so bili nad njunimi prvimi izdelki navdušeni. Izdelala sta tudi manjšo torbico za moške, ki se nosi čez ramo.

SLIKA 10: Primer torbice

(vir slike : <http://danito.si/shop/wp-content/uploads/danito-4B-800x800.jpg>)

Vsak model torbic, ki ga izdelata je edinstven in drugačen. Uporabljata pa različne vrste lesa domače in tuje ter potiskan dizajn - furnir.

(Povzeto po spletni strani: <http://www.slovenskenovice.si/lifestyle/modno/za-sreco-je-treba-potrhati-na-les>)

7.2.3 Tesler Mandelovitch

Zaradi pomanjkanja podatkov na internetu sva poskusili kontaktirati oblikovalski par Tesler Mandelovich, moža in ženo, ki sta doštudirala tekstilno oblikovanje v Izraelu in sta trenutno zelo uveljavljena oblikovalca lesenih torbic in pohištva iz tankega lesenega materiala. Preko skypa sva se sestali z Orli Tesler, ki nama je z veseljem odgovorila na nekaj vprašanj.

SLIKA 11: Tesler Mandelovitch torbice

(vir

slike: http://www.design42day.com/uploads/posts/2013/TESLER_MENDELOVITCH_2.jpg)

How did you come up with the idea?

It was like trial on the error - we didn't intend to do it. We were in design school and we had a project where we were very free to work with materials, because there was a lot of wood, we chose it for wood is a kind of a material that we always wanted to work with. My husband was a carpenter for many years and we decided because we study textile that maybe we can make wood into a textile.

Kako sta prišla do ideje?

Bilo je kot nekakšno učenje na napakah in popolnoma nenamerno. Bila sva v šoli za oblikovanje in sodelovala pri projektu, pri katerem sva bila zelo svobodna pri izbiri materiala s katerim hočeva delati. In ker je bilo dosti lesa, sva izbrala slednjega, saj je bil vrsta materiala, s katerim sva vedno želela delati. Moj mož je bil tesar vrsto let in skupaj sva se odločila, ker študirava tekstil, da bi poskusila narediti tekstil iz lesa.

SLIKA 12: Pohištvo

(vir

slike: http://www.designboom.com/weblog/images/images_2/rodrigo/09_september_2012/21_diamondWoods/woods_01.jpg)

Why wooden handbags and what makes them so special?

We didn't start with making handbags, we just made the flat material and that's what we were intending to work with. We never intended to make 3D objects, it was a progression. First we did the material and then after school we had an opportunity to create furniture, that's when we decided to try and make the material - flexible wood, into three-dimensional furniture and after a year we decided that maybe we could make something small that human beings can wear. So, not necessarily just have it as a static object but something that you can actually take with you and live your life in. So our goal was to integrate wood products into our life.

Zakaj lesene torbice in kaj jih naredi tako posebne?

Pravzaprav sploh nisva začela z izdelavo torbic ampak sva naredila le osnovni material, s katerim sva hotela delati. Nikoli nisva nameravala narediti 3D objekte, to je bil postopen napredek. Najprej sva naredila material in po šoli sva dobila priložnost ustvariti pohištvo in takrat sva se odločila da narediva material – giben les, v tridimenzionalno pohištvo in po

enem letu sva se odločila narediti nekaj manjšega, primernega za nošnjo. Torej, ne imeti izdelke le kot statične objekte ampak kot nekaj, kar lahko vzameš s sabo. Najin cilj je bil čim bolj vključiti les v življenje.

How much time do you spent doing just one bag?

For most people, when they give an order it takes about 6-8 weeks until they receive the clutch. Basically, put all together it would probably be 24 hours of work. It's not really possible to do it, but for basic calculation it would be this way.

Koliko časa porabita za izdelavo ene torbice?

Za večino ljudi, ko oddajo naročilo, je potrebnih 6-8 tednov da prejmejo torbico. V osnovi, dano vse skupaj, bi bilo okoli 24 ur dela. Ni možno narediti torbice v takem času ampak za osnovno kalkulacijo je tako.

And what material do you use?

The clutch is made from wood and leather. The bag needs an interior (its nice to have a soft interior) so we line the clutch with the leather inside.

Kakšen material uporabljata?

Torbice so narejene iz lesa in usnja. Torbica potrebuje notranjost (dobro je imeti mehko notranjost) zato uporabimo usnje.

In which year had you started your business?

We have started in 2012, so it will be 3 years soon

Kdaj sta začela s svojim poslom??

Začela sva leta 2012, tako da bo počasi tri leta.

How did you make handbags and your business worldwide known?

The pictures on internet started to go viral. Today it is so different than it was maybe 10/15 years ago when you had to push it through the magazines and through the fashion channels but today it is really quite amazing – you don't have to go through the traditional channels you can just put it on the internet and then a blogger sees it and they put it on their website so that's how it goes. So I think that it is just because of the photographs – we have a very good photographer. It's amazing, some people think that the pictures aren't even real. But he is a really good photographer and he is so good that I think the pictures just kind of stand out.

Kako sta naredila vajine torbice in posel svetovno poznan?

Slike na internetu so se razširile. Danes je drugače kot je bilo 10, 15 let nazaj, ko si mogel objavljati in promovirati skozi revije in modne kanale, ampak v današnjem času je prav neverjetno – ne rabiš več uporabiti tradicionalnih načinov, samo daš na internet, kjer "blogger" vidi in objavi na svoji spletni strani in tako se nadaljuje. Tako da mislim, da je predvsem zaradi slik – imava neverjetnega fotografa. Prav neverjetno je saj nekateri menijo, da slike sploh niso prave. Res je čudovit fotograf in tako zelo dober, da mislim, da slike kar izstopajo.

Why do you think people buy wooden handbags?

Why do people buy them – I think that most of our clients are designers themselves and a lot of them – from what I know – are in the same profession as we are. I think there's something very classic about bags that appeals to people. Wood is a very classic and beautiful material that majority of people love and that's probably one reason and the second I think may be because it's quite adaptable and timeless, it's not specifically trendy or seasonal, for example it's not spring fashion 2015. That's not relevant because it's not something that will change every 3 months. It's meant for all kinds of people, regardless of fashion.

For me myself it's very nice when I find an item that I love and I'm always looking for something that is timeless and not following something that someone in some magazine told me to do and wear. I prefer to be individual and choose for myself, what's good and what I love. And I find that things which are traditional and classy like wood, geometrical lines, classic lines, they will always be relevant. Maybe it's esthetics.

I also think there is a return from the big brands which manufacture huge amounts and quantities of items, back to handmade products. There are a lot of wonderful, wonderful designers that are making small quantities of handmade products and it is also something very personal, when you buy a piece of clothing or art that was handmade. It is completely different feeling in my opinion.

Kaj mislite, zakaj ljudje kupujejo lesene torbice?

Zakaj jih ljudje kupujejo? Mislim, da je večina najinih strank oblikovalcev in večina jih je – kar jaz vem – v istem poklicu kot midva. Mislim, da je nekaj zelo klasičnega na torbicah, kar je ljudem všeč. Les je zelo klasičen in lep material, ki je všeč večini ljudi in to je verjetno eden od razlogov, drugi pa je verjetno to, da je zelo prilagodljiv in zimzelen, ni trendovski ali sezonski, kot na primer kos za pomlad 2015. To ni pomembno, ker ni nekaj, kar se bo spremenilo vsake 3 mesece. Namenjeno je vsem ljudem, ne glede na modo.

Meni je zelo všeč, ko najdem kakšen kos, ki mi je všeč in vedno gledam in iščem nekaj, kar je zimzeleno ter ne sledi nečemu, kar je nekdo napisal v neki reviji, da bi mogla delati in nositi. Raje sem individualna in izbiram za sebe, kaj je dobro in kaj mi je všeč. In najdem stvari, ki so tradicionalne in klasične kot les, geometrijske linije, klasične linije. Vse to je pomembno. Možno, da je estetsko.

Prav tako mislim, da je povratek od velikih znamk, ki izdelujejo ogromne količine izdelkov, nazaj k ročno izdelanim predmetom. Dosti je čudovitih, čudovitih oblikovalcev, ki izdelujejo male količine ročno izdelanih izdelkov, prav tako pa je to tudi nekaj zelo osebnega, ko kupiš kos oblačila ali umetnosti. Povsem drugačen občutek je.

Can you tell me something about yourself and your husband? Any awards?

Sure. My husband and I, we are a team. My name is Orli Tesler (Mendelovitch is my husband's last name). We went to »Saint Clara's« college for design in Izrael. We graduated in 2011 from textile design. We didn't get any awards in school.

Lahko poveste nekaj o sebi in svojem možu? Kakšne nagrade?

Seveda. Moj mož in jaz, midva sva ekipa. Moje ime je Orli Tesler (Mandelovitch je priimek mojega moža). Obiskovala sva šolo Sv. Klare za oblikovanje v Izraelu. Diplomirala sva leta 2011 iz tekstilnega oblikovanja. Dobila nisva nobenih nagrad.

Slika 13: Ekipa Tesler Mendelovitch

(Vir slike: <http://retaildesignblog.net/wp-content/uploads/2012/10/Diamond-Woods-tables-Tesler-Mendelovich-for-Talents-06.jpg>)

8. MATERIALI

8.1 Les kot material

8.1.1 Lastnosti lesa:

se delijo na ESTETSKE, FIZIKALNE, MEHANSKE in FIZIKALNO-KEMIJSKE lastnosti.

8.1.1.1 Estetske lastnosti:

I. Barva lesa

Barva lesa ima velik pomen pri izdelavi raznoraznega pohištva, furnirja, intarzije ... Barva lesa je pomembna, saj ustvarjajo prijetno in harmonično, za bivanje prijazno okolje. Barvo lesa lahko tudi načrtno spreminjamo z raznoraznimi sredstvi kot so: luženje, lakiranje, beljenje ...

Na barvni odtenek lesa vplivajo:

- drevesna vrsta,
- anatomske značilnosti,
- fizikalne lastnosti (npr. vlažnost),
- kemične lastnosti,
- položaj v drevesu,
- rastišče,
- način obdelave,
- prerez,
- vrsta svetlobe in njen vpadni kot idr.

(LEBAN I. IN POLANC J., 2010, LES - ZGRADBA IN LASTNOSTI, Ljubljana: Založba)

Barva lesa se spreminja pod vplivom raznih zunanjih dejavnikov, kot so:

- UV žarki (les porumeni),
- dež, sneg in sonce (les posivi in je strukturiran),
- povečana vlaga (spremeni barvo npr. črnenje hrasta),
- s parjenjem in segrevanjem se barva spremeni (bukev dobi rdečkast ton),
- glive najprej povzročijo spremembo barve lesa (glive modrivke).

(povzeto po spletni strani:

http://www.cpi.si/files/cpi/userfiles/Lesarstvo_tapetnistvo/lepotne_fizikalne_lastnosti_lesa.pdf

).

II. Tekstura lesa

Zaradi natančnejšega opisa ter lažje določitve in izbire lesa je potrebno poimenovanje različnih tekstur lesa. Predstavljenih bo nekaj najpomembnejših tekstur lesa.

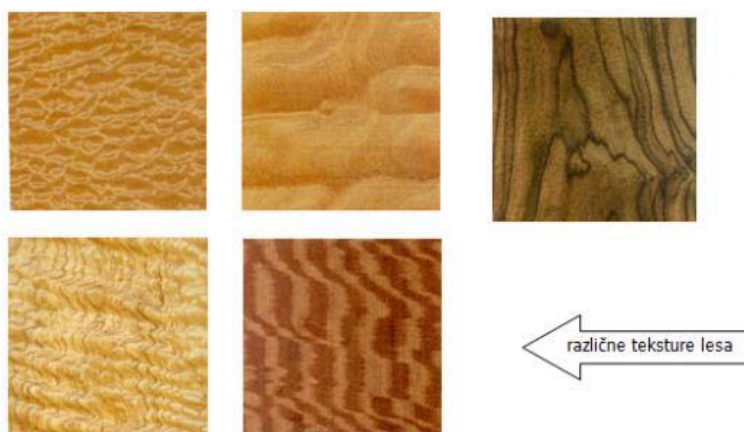
Ločimo:

a) Texture v lesu z bolj ali manj pravilno zgradbo in rastjo:

- tekstura radialnega prereza,
- progasta tekstura,
- zrcalna tekstura,
- tekstura tangencialnega prereza,
- tekstura prečnega prereza,
- neizrazita tekstura.

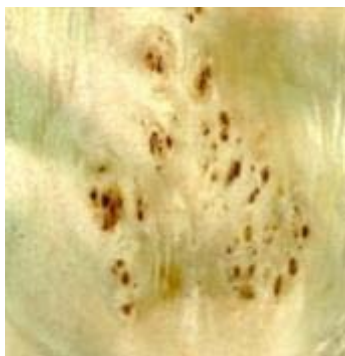
b) Texture kot posledica raznih rastnih anomalij:

- rebrasta tekstura,
- ikrasta tekstura,
- tekstura ptičjih oči.

SLIKA 14: Rebrasta tekstura

(vir slike: http://www.hrovat.net/assets/_resampled/resizedimage523300-estetskelastnosti8.jpg)

SLIKA 15: Ikrasta tekstura

(vir slike: <http://hrovat.net/assets/resampled/resizedimage171175-estetskelastnosti9.jpg>)

SLIKA16: Tekstura ptičjih oči

(vir slike: <http://hrovat.net/assets/resampled/resizedimage177175-estetskelastnosti10.jpg>)

III. Sijaj lesa

Je gladko obdelana površina, ki odbija svetlobo. Sijaj je odvisen od drevesne vrste, prereza, načina obdelave in kota, pod katerim pada svetloba na les. Največji sijaj ima les na vzdolžnih prerezih.

(Povzeto iz učbenika: LEBAN I. IN POLANC J., 2010, LES - ZGRADBA IN LASTNOSTI, Ljubljana: Založba)

"Les nekaterih drevesnih vrsti imajo neizrazit sijaj, npr. les iglavcev, ali pa ga sploh nima, npr. topolov, hruškov les. Pomemben vpliv na sijaj lesa ima tudi gladkost obdelave. Skobljane površine se bolj svetijo kot brušene. Seveda je sijaj lesne površine odvisen tudi od načina površinske obdelave in vrste sredstva, ki smo ga uporabili." (*Leban in Polanc, 2010, str. 50*)

IV. Vonj lesa

Vohamo hlapljive spremljajoče snovi v lesu. Iglavci imajo prijeten vonj po smoli, manj prijeten vonj pa imajo listavci, ki imajo vonj čreslovin. Upoštevati ga moramo pri izbiri lesa za raznorazne izdelke. Za izdelavo pohištva, stenskih oblog in okrasnih izdelkov uporabljamo lesove s prijetnim vonjem, za leseno embalažo, posode ... pa uporabljamo lesne izdelke z neizrazitim vonjem.

(Povzeto iz učbenika: LEBAN I. IN POLANC J., 2010, LES - ZGRADBA IN LASTNOSTI, Ljubljana: Založba)

Zanimivost:

"Iz lesa nekaterih drevesnih vrst izdelujejo kroglice za zaščito pred molji, ker jih njihov vonj odganja." (*Leban in Polanc, 2010, str. 50*)

8.1.1.2 Fizikalne lastnosti:

- I. **Vlažnost lesa** (je najpomembnejša fizikalna lastnost, ugotavljamo jo na dva različna načina: metoda tehtanja in metoda merjenja električne prevodnosti lesa).
- II. **Delovanje lesa** (les deluje, kadar sprejema ali oddaja vlago, saj se njegova gostota spreminja, kot posledica tega se spreminjajo tudi dimenzije).
- III. **Gostota in teža lesa** (večja kot je gostota drevesne vrste, večja je teža lesa; pri obdelavi je dobro, če je gostota večja, pri transportu pa je bolje, če je manjša).
- IV. **Trajnost lesa na zraku** (bolj kot je les izpostavljen vlagi, manjša je trajnost lesa; les zaščitimo z različnimi premaznimi sredstvi, da dobimo večjo trajnost).

(Povzeto po spletni strani:

http://www2.arnes.si/~kkovac6/MATERIALI/ro.zrsss.si/_puncer/les/lastnost.htm)

8.1.1.3 Mehanske lastnosti:

- I. **Trdnost lesa** (nastane, ko nam telo nudi odpor, kadar skušamo neko telo zvit ali zlomiti).
- II. **Trdota lesa** (nastane, ko nam telo nudi odpor, kadar skušamo nekemu telesu vtisniti neko telo npr. zabijanje žeblija v les).
- III. **Cepljivost lesa** (nastane, ko se v vzdolžni smeri razdvaja les; zaželena, saj z njo izdelujemo drva, vendar pa je hkrati tudi nezaželena za mizarstvo in rezbarstvo).

IV. *Elastičnost lesa* (je, kadar se les po delovanju drugih sil vrne v prvotno obliko).

(Povzeto po spletni strani:

http://www2.arnes.si/~kkovac6/MATERIALI/ro.zrsss.si/_puncer/les/lastnost.htm)

8.1.1.4 Drevesne vrste z biološko aktivnim lesom:

"Nekatere drevesne vrste vsebujejo zdravju škodljive snovi v lesu. Njihov les je biološko aktiven. Zelo veliko število tropskih drevesnih vrst in nekaj domačih ima dražeč in strupen učinek. Najbolj nevaren je prah, ki nastaja pri brušenju." (*Leban in Polanc, 2010, str. 96*)

Nekatera izmed obolenj, ki nastanejo med obdelavo biološko aktivnega lesa so:

- draženje kože ali dermatitis,
- draženje sluznice,
- glavobol,
- astma,
- bronhialna astma ...

Domače drevesne vrste z biološko aktivnim lesom so:

- bukev (dermatitis, bronhialna astma),
- hrast (dermatitis, astma),
- macesen (dermatitis),
- nagnoj (dermatitis, draženje sluznice in glavobol),
- oreh (bronhialna astma),
- smreka (dermatitis, bronhialna astma),
- tisa (glavobol, draženje kože).

(Povzeto iz učbenika: LEBAN I. IN POLANC J., 201, *LES - ZGRADBA IN LASTNOSTI*, Ljubljana: Založba)

8.1.2 Zgradba lesa:

8.1.2.1 Kemična zgradba lesa:

Les je sestavljen iz naslednjih elementov:

- OGLJIK (50 %)
- VODIK (6 %)
- KISIK (44 %)

(Povzeto iz učbenika: LEBAN I. IN POLANC J., 2010, *LES - ZGRADBA IN LASTNOSTI*, Ljubljana: Založba)

8.1.2.2 Zgradba olesenele celične stene:

"Celica je osnovna fiziološka in gradbena enota vseh bitij. " (*Leban in Polanc, 2010, str. 29*)
Rastlinska celica je fiziološko nedeljiva, saj lahko že samo ena celica opravlja vse življenjske procese. Sestavlja jo več različnih slojev. Celična stena je značilna samo za rastlinske celice, živalske je praviloma nimajo. Lastnosti celične stene so odvisne od kemične zgradbe, mehanskih lastnosti in gostote njenih sestavin. V lesu prevladujejo bolj podolgovate celice lesnih vlaken. Svoje delo v lesu opravljajo žive in mrtve celice. Najdebelejši in za obdelavo najpomembnejši sloj predstavlja sekundarna celična stena.

(Povzeto iz učbenika: LEBAN I. IN POLANC J., 2010, *LES - ZGRADBA IN LASTNOSTI*, Ljubljana: Založba)

8.1.2.3 Mikroskopska zgradba lesa:

Je zgradba, ki je s prostim očesom ne moremo videti, gledamo jo s pomočjo mikroskopa. Deli se na mikroskopsko zgradbo lesa iglavcev in na mikroskopsko zgradbo lesa listavcev.

I. Mikroskopska zgradba lesa iglavcev

Pod mikroskopom je les iglavcev viden kot urejeni niz celic. Te celice se imenujejo aksialne traheide ter v lesu iglavcev opravljajo prevajalno in oporno funkcijo. "Traheide raznega lesa imajo tanjše celične stene in večje lumne. Priraščajona začetku rastne dobe, to je spomladi. Traheide kasnega lesa pa imajo zelo debele celične stene in majhne lumne. Priraščajo pa poleti, ko drevo proizvaja največ hrane. " (*Leban in Polanc, 2010, str. 40*)

II. Mikroskopska zgradba lesa listavcev

Pod mikroskopom so v lesu listavcev najbolj vidne traheje. Traheje so členjene cevi, ki jih sestavljajo trahejni elementi. V lesu se uporabljajo za aksialni transport vode. Pora je prečno prerezana traheja, tile pa so mehurjasti vrastki parenhimskih celic v lumnu traheje.

(Povzeto iz učbenika: LEBAN I. IN POLANC J., 2010, *LES - ZGRADBA IN LASTNOSTI*, Ljubljana: Založba)

8.1.2.4 Makroskopska zgradba lesa:

Lahko vidimo s prostim očesom. "Les sestavljajo celice, ki opravljajo različne naloge in imajo temu prilagojeno obliko in zgradbo." (*Leban in Polanc, 2010, str. 35*)

I. Prerezi oz. pogledi lesa

Različne celice ustvarjajo drugačno strukturo in videz lesa, zato razlikujemo tri različne poglede oz. prereze lesa:

- "TANGENCIALNI prerez (če deblo prežagamo vzdolžno, vendar ne po sredini),
- RADIALNI prerez, ki nastane, če deblo prežagamo vzdolžno po dolžini,
- PREČNI prerez, ki ga dobimo, če deblo prerežemo pravokotno na drevesno os. " (*Leban in Polanc, 2010, str. 35*)

II. Ojedritev

Vse drevesne vrste imajo beljavo. Beljava se nahaja na zunanji strani debla ali veje, tik pod skorjo. Nekatere drevesne vrste pa imajo tudi jedrovino, ki se nahaja v središču debla. Glede na razvoj in barvo jedrovine ločimo: drevesne vrste z obarvano jedrovino in drevesne vrste, ki nimajo obarvane jedrovine.

III. Drevesne vrste z obarvano jedrovino

"Običajno je jedrovina temnejše barve, takrat jo lahko imenujemo črnjava. Meja med beljavo in jedrovino običajno poteka po letnici. Širina beljave oz. delež jedrovine je genetsko pogojena, torej značilna za posamezno drevesno vrsto. Drevesne vrste z obarvano jedrovino: bor, macesen, tisa, hrast, pravi kostanj, brest, češnja, robinija ..." (*Leban in Polanc, 2010, str. 37*)

IV. Drevesne vrste, ki nimajo obarvane jedrovine

"Les ima v osrednjem delu debla vse lastnosti jedrovine, le da ni obarvan. Drevesne vrste z neobarvano jedrovino: smreka, jelka ..." (*Leban in Polanc, 2010, str. 37*)

8.2 Usnje

Uporabili bova naravno goveje usnje, ki ga bova dali sešiti šivilji v obliko torbice.

8.3 Les uporabljen v torbici da te kap

8.3.1 Hruška

Za hruškov les sva se odločili zaradi njegove teksture in dokaj visoke gostote.

Hruškov les je sive do rdečkaste barve. Pri starejših drevesih se rad pojavi diskoloriran les. Les je rastreseno porozen, pore pa so majhne in nerazločne ter na prečnem prerezu vidne kot temne točke. Kasni les hruške je temnejši, zaradi česar so vidne meje med branikami. Trakovi lesa hruške pa niso vidni s prostim očesom.

Zaradi tega, ker je hruška močno nagnjena k pokanju, hlodovino hruške žagamo še v skorji. Les hruške se dobro suši, vendar je nagnjen k veženju in pokanju. Prav tako se dobro mehansko obdeluje, krivi in rezbari.

SLIKA 17: Hruškov les

(vir slike: http://www.acer-m.si/Ozadja/Les/Hruska_lezece.jpg)

Les hruške je trd in gost. Gostota absolutno suhega lesa se giblje od 650 do 760 kg/m³, gostota zračno suhega lesa pa se giblje od 690 do 800 kg/m³. Tlačna in upogibna trdnost lesa sta srednje veliki.

Les je dokaj odporen proti vremenskih vplivom, slabo pa proti glivam in raznim insektom. Po končanem sušenju pa dobro ohranja svojo obliko.

Uporablja se za rezan furnir, pohištvo, umetniške predmete, glasbila ...

(Povzeto po spletni strani http://www.cpi.si/files/cpi/userfiles/Lesarstvo_tapetnistvo/7-DOMA_LESNE_VRSTE.pdf)

8.3.2 Oreh

Beljava oreha je ozka ter belo-sive do rumeno-sive barve. Pri jedrovini oreha pa se barva spreminja in je odvisna od rastišča drevesa. Barva je lahko sivo-rjava do rdečkasto-rjava. Orehov les ima velikokrat temne proge. Velike proge so dobro vidne, velikost pa se zmodranega proti kasnemu lesu.

SLIKA 18: Orehov les

(vir slike: <http://www2.arnes.si/~evelik1/les/lesovi/oreh.jpg>)

Orehov les se suši zelo počasi, vendar dobro. Prav tako se dobro mehansko obdeluje, struži, krivi in rezbari. Orehov les se dobro površinsko obdeluje, kar je zelo pomembno pri nama, saj je poudarek na estetiki lesa.

Orehov les ima visoko gostoto ter je zelo trd. Gostota absolutno suhega lesa se giblje od 450 do 750 kg/m³, gostota zračno suhega lesa pa se giblje od 570 do 801 kg/m³. Tlačna in upogibna trdnost sta visoki, po sušenju dobro ohranja obliko ter je dimenzijsko stabilen.

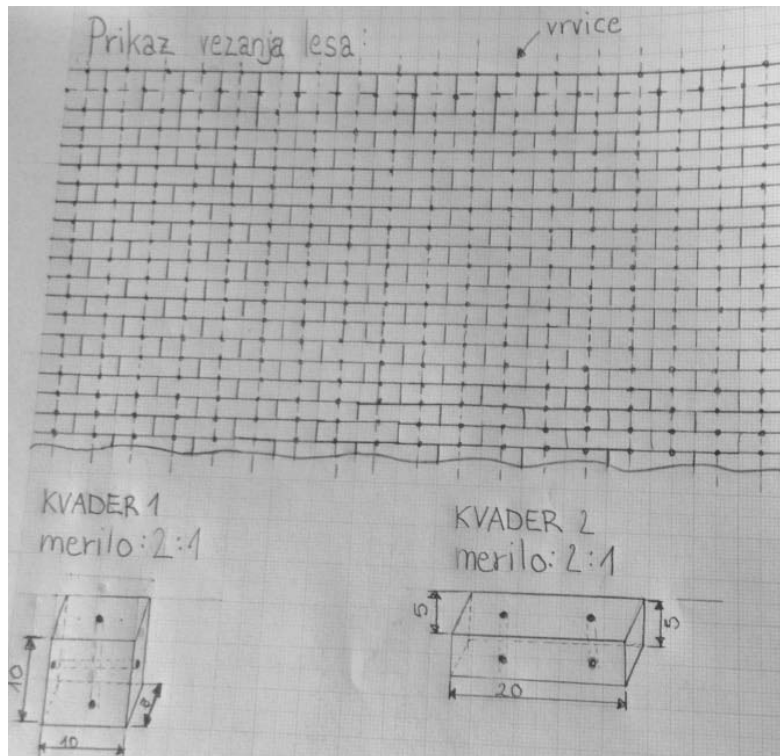
Jedrovina je odporna proti kislinam, dokaj odporna proti glivam in insektom, proti vremenskim vplivom pa ni odporna.

Uporablja se za furnir, dragoceno pohištvo, notranjo opremo, parket, glasbila, intarzije ...

(Povzeto iz učbenika: LEBAN I. IN POLANC J., 2010, *LES - ZGRADBA IN LASTNOSTI*, Ljubljana: Lesarska založba)

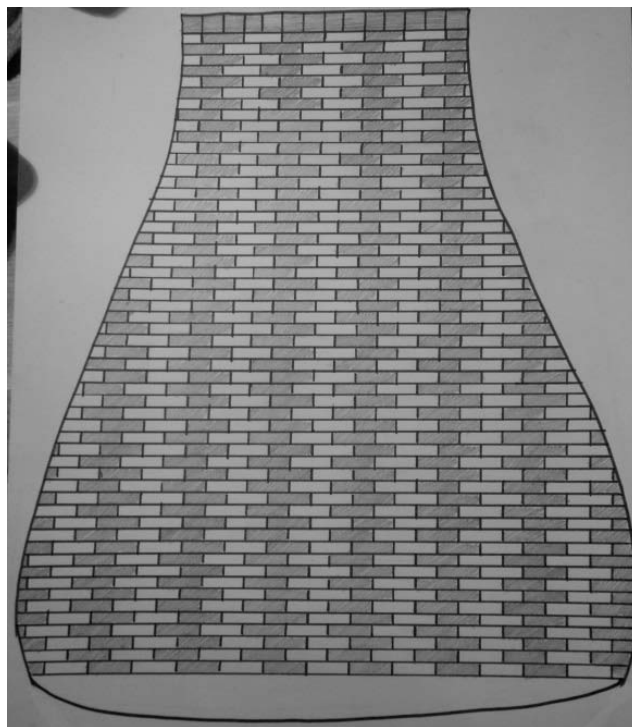
9. PRAKTIČEN DEL

9.1 Skice in ideje

SLIKA 19: Prikaz vezanja lesa

(lasten vir)

SLIKA 20: Prva ideja torbice

(lasten vir)

9.2 Proces izdelave

Preden sva sploh lahko pričele z izdelavo sva morali pripraviti dokumentacijo za izdelek. Izdelava dokumentacije je potekala sočasno z izdelavo raziskovalne in se spreminjala vsakič, ko sva ugotovili nekaj novega pri pisanju raziskovalne naloge. Vso potrebno dokumentacijo sva izdelali pri pouku in zraven nje sva narisali še skice vsake najine ideje in nekaj načrtov.

Ko je bila dokumentacija gotova, sva začeli z izdelavo torbice, ki pa poteka po ločenih fazah. Pomembna je bila tudi najina odločitev, da bova najprej izdelali leseni del torbice in šele nato usnjeni. Torej v prvi fazi izdelave lesenega dela torbice sva najprej začeli z izdelavo lesenih plošč, katere je laser razrezal na majhne kvadre, ki so osnovni element najine torbice. Laserski stroj je razrezal plošče na kvadre, sledil je naslednji korak - vrtanje lukenj, vsak kvader ima dve luknji premera 2 mm skozi katere jih bova potem povezali med sabo, da bova dobili plašč torbice. Le-ta se v naslednji fazi pritrdi na usnjeno podlogo. Za pripravo usnjene podlage sva poiskali pomoč pri šivilji, ki nama je pripravila potrebno usnjeno podlago.

9.2.1 Izdelava plošče

Najprej sva razrezali desko na čelilniku, da sva dobili želeno dolžino, čemur je sledilo širinsko razrezovanje, da sva dobili lamele določene širine. Sledilo je kotno poravnavanje na poravnalnem skobeljnjem stroju.

SLIKA 21: Kotno poravnavanje na poravnalnem skobeljnjem stroju

(lasten vir)

Sledil je razrez na formatni krožni žagi, kjer sva lamele debelinsko razrezali na tanjše plošče.

SLIKA 22: Razrezovanje na formatni krožni žagi

(lasten vir)

SLIKA 23: Razrezovanje na formatni krožni žagi

(lasten vir)

Sledilo je debelinsko skobljanje oz. kalibriranje (skobljanje na določene debeline) najinih sortimentov.

SLIKA 24: Debelinsko skobljanje lamel

(lasten vir)

SLIKA 25: Nastavljanje debeline lamel

(lasten vir)

SLIKA 26: Površina lesa po skobljanju

(lasten vir)

Na koncu sva jih pobrusili na kontaktnem brusilnem stroju. Namen tega je ustrezna gladkost lesa.

SLIKA 27: Nastavljanje debeline na kontaktnem brusilnem stroju

(lasten vir)

SLIKA 28: Končno brušenje lesa

(lasten vir)

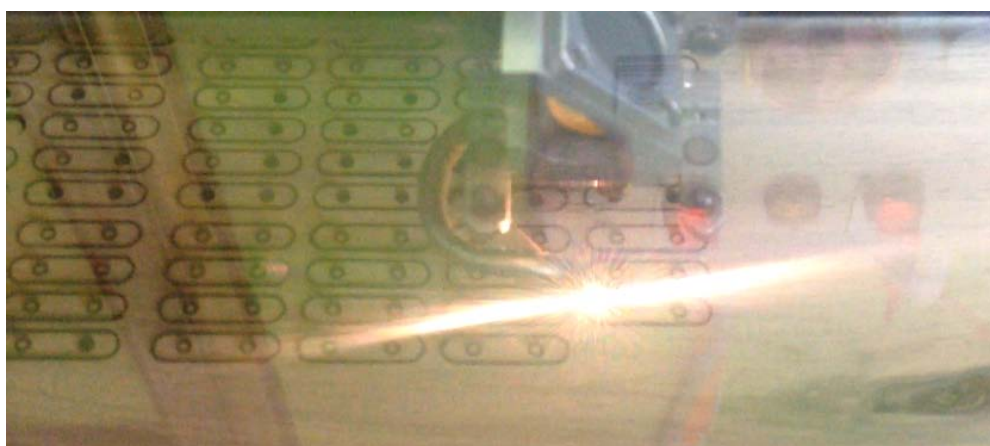
9.2.2 Laserski razrez in vrtanje lesa

SLIKA 29: Poskusni kosi za vezanje

(lasten vir)

Laserski stroj z žarkom razreže plošče na kvadre, prav tako pa nama zvrta luknje premera 2 mm. Ko laser razrezuje les na kvadre zaradi žarka površino reza zažge, zaradi tega je potrebno peskanje.

Slika 30: Laserski razrez lesa

(lasten vir)

9.2.3 Peskanje

SLIKA 31: Pred peskanjem

(lasten vir)

Peskanje običajno uporabljamo za odstranitev starih barv in pri restavriranju ter obnavljanju pohištva, midve pa sva peskanje uporabili za odstranitev zažganega videza kvadrov. Najprej je bilo potrebno kvadre povezati v končno strukturo oz. postavitev, da je bilo peskanje sploh možno. Če ne bi bili povezali kvadrov, bi bilo peskanje nemogoče. S peskanjem sva dosegli pravi videz in barvo lesa, kot je prikazano na sliki.

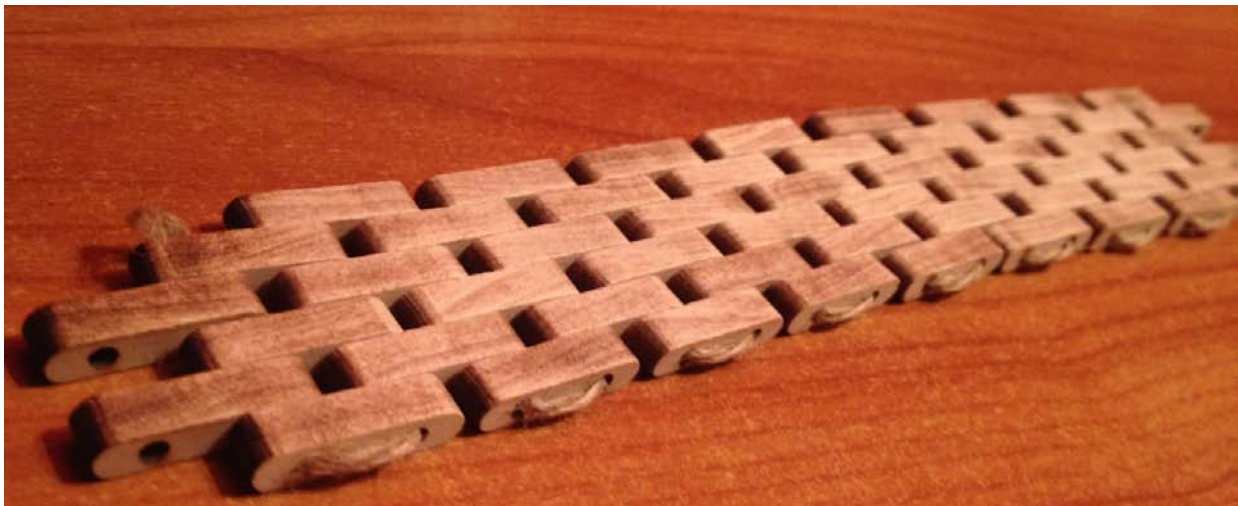
Slika 32: Poskusno peskanje lesa

(lasten vir)

Slika 33: Poskusno peskanje lesa

(lasten vir)

Slika 34: Poskusno peskanje lesa

(lasten vir)

9.2.4 Površinska obdelava

Po peskanju sva se odločili, da bova premazali kvadre z belinkinim oljem, ki ščiti les pred obrabo in vplivi vode. Olje je prav tako okolju prijazno in zdravju neškodljivo.

9.2.5 Usnje

Pri usnju sva se odločili, da bova za pomoč pri izdelavi prosili šiviljo, ki nama bo zašila osnovo torbice in nato nanjo pritrdila les.

9.2.7 Vezanje torbice

Slika 35: Poskusno vezanje torbice

(lasten vir)

Slika 36: Poskusno vezanje torbice

(lasten vir)

10. ZAKLJUČEK

Zadnja vprašanja, ki sva si jih postavili, so bila: Kaj sva se naučili? in Kaj bi naredili drugače oz. spremenili, če bi vse skupaj ponovili in naredili še enkrat? ter seveda Ali sva potrdili ali ovrgli najine hipoteze?

Glede prvega vprašanja sva bili enotnega mnenja, da je izdelava takšne torbice zelo težek proces, ki zahteva veliko interdisciplinarnega znanja. Prav tako sva se odločili, da se ne bova podali v šivanje usnja sami ampak to prepustili nekomu, ki se s tem ukvarja profesionalno. Ta del bi nama bil veliko lažji, če bi imele ozadje iz izobraževanja o tekstilu ali oblikovanju tako kot ekipa Tesler Mandelovitch – tukaj se tudi pokaže največja potreba po strokovnem znanju iz drugih strok.

Načinov, kako bi lahko torbico izdelali drugače je ogromno, že pri samem vezanju kvadrov skupaj sva imeli ogromno možnosti, kako in na koncu sva izbrali tisti način, ki se nama je zdel najlažji, najbolj učinkovit in primeren za naju. Prepričani sva, da obstaja še mnogo načinov, kako bi lahko prišli do istih želenih in dobljenih rezultatov, kot so gibljivost in uporabnost torbice, cenovna ugodnost ter manjša teža. Že sami sva skozi izdelavo raziskovalne naloge spreminjali videz torbice ter način izdelave. Kot že rečeno v uvodu, sva imeli nekaj idej in zadnji dve sta bili torbica iz pletenega furnirja in torbica iz kock. Slednjo sva tudi uporabili, le da sva kocke zamenjali s kvadri. Torbico iz pletenega furnirja pa sva izključili, ker sva že predhodno vedeli, da ne bo dosegla najinega cilja bolj gibljive in uporabne torbice, prav tako pa bi bila tudi izdelava težka zaradi možnosti hitre poškodbe furnirja.

Pri torbici iz furnirja sva že predhodno ovrgli hipotezo o gibljivosti, za torbico iz kvadrov pa sva morali počakati do konca izdelave. Tako sva le potrdili najino hipotezo o gibljivosti torbice, ki se resnično da boljše in lažje premikati in jo je udobno nositi ter je po najinem mnenju prav tako, če ne še bolj uporabna kot čisto vsakdanja torbica iz tekstila.

Prav tako sva potrdili tudi hipotezo o teži torbice, ki ne presega dveh kilogramov, kadar je torbica prazna. Glede cenovne ugodnosti pa je tako – torbica je še vedno zelo draga ampak je vseeno cenejša od podobnih lesenih torbic že na tržišču, zato sva to hipotezo potrdile.

Morali pa sva ovreči najino hipotezo, da za izdelavo lesene torbice ne potrebuješ veliko znanja in spretnosti ker, kot že rečeno, potrebuješ veliko interdisciplinarnega znanja in seveda veliko domišljije pri zamišljanju in oblikovanju ter kar nekaj spretnosti in iznajdljivosti pri izdelavi (že pri samem načrtovanju le-te).

DRUŽBENA ODGOVORNOST

Najina torbica je ekološko sprejemljiva in zdravju popolnoma neškodljiva. Pri zamisli in oblikovanju torbice ter tudi kasnejši izdelavi sva se trudili uporabljati čim bolj naravne materiale in surovine ter tako narediti torbico resnično ekološko neoporečno. Osnovni material torbice je hruškov les, saj sva med procesom izdelave kvadrov iz oreha opazili veliko potrato materiala (popolnoma izrezanih je bilo samo petdeset kvadrov od sprva načrtovanih tristotih kvadrov) in ugotovili, da če bi delali ponovno, bi oreh izključili in skušali uporabiti katero drugo vrsto lesa, tako pa sva samo še dodali hruško in nadomestili oreh. Za končno površinsko obdelavo sva uporabili Belikino olje, čigar lastnosti so zelo pozitivne, premaz pa je ekološko sprejemljiv in neškodljiv ter naraven material.

12. VIRI BESEDILA

Zgodovina in trendi:

<http://thehothandbag.com/>

<https://www.handbagheaven.com/history-of-handbags.html>

http://www.randomhistory.com/2008/10/01_handbag.html

<http://fashion.beautyandlace.net/handbags-throughout-history/>

Industrija:

<https://www.linkedin.com/pulse/20140626120626-68229468-handbags-market-global-industry-analysis-size-share-growth-trends-and-forecast-2013-2019>

Standardi:

<http://pages.ebay.com/sell/handbagguide.html>

Oblikovalci:

http://en.wikipedia.org/wiki/Donna_Karan

<http://www.slovenskenovice.si/lifestyle/modno/za-sreco-je-treba-potrhati-na-les>

Materiali: http://www.cpi.si/files/cpi/userfiles/Lesarstvo_tapetnistvo/lepotne_fizikalne_lastnosti_lesa.pdf

LEBAN I. IN POLANC J., 2010, LES - ZGRADBA IN LASTNOSTI, Ljubljana: Založba

http://www2.arnes.si/~kkovac6/MATERIALI/ro.zrsss.si/_puncer/les/lastnost.htm

http://www.cpi.si/files/cpi/userfiles/Lesarstvo_tapetnistvo/7-DOMA_LESNE_VRSTE.pdf